

XXXV Olimpiada Geograficzna i XVIII Olimpiada Nautologiczna

Uwagi:

1. Tematy A i B są przeznaczone do wykonania w formie posteru, tematy C i D są przeznaczone do wykonania w formie opracowań tekstowych.

Prace, których autorzy nie zastosują się do tej reguły, nie będą oceniane!

2. Tematy E i F - jest to ten sam temat, który można wykonać w formie posteru (temat E) lub opracowania tekstowego (temat F) - wybór formy prezentacji zagadnienia należy do Autora.

1. Temat A
Przekrój krajobrazowy terenu
2. Temat B
Projekt jednodniowej wycieczki geograficznej (rowerowej lub pieszej)
3. Temat C
Miasto X jako węzeł transportowy
4. Temat D
Formy krajobrazu i obiekty ochrony przyrody nieożywionej wpływające na atrakcyjność turystyczną Twojego regionu.
5. Temat E
Ochrona brzegów morskich w związku z zagrożeniami wynikającymi z podnoszenia się poziomu morza
6. Temat F
Ochrona brzegów morskich w związku z zagrożeniami wynikającymi z podnoszenia się poziomu morza

Temat 1. Przekrój krajobrazowy terenu

1. Wybierz teren o powierzchni do 4 km² położony w Twoim regionie i wyznacz linię przekroju krajobrazowego tego terenu tak, by jak najpełniej odzwierciedlała wzajemne relacje poszczególnych komponentów środowiska geograficznego (budowy geologicznej, rzeźby terenu, stosunków wodnych, gleb i roślinności).
2. Na podstawie obserwacji terenowych wykonaj przekrój krajobrazowy. Dobierz skalę pionową i poziomą przekroju w taki sposób, by związki rzeźby terenu z komponentami środowiska geograficznego były wyraźnie widoczne. Na linii przekroju wyznaczonej na mapie topograficznej zlokalizuj i zaznacz punkty obserwacyjne.
3. Zwięźle opisz komponenty środowiska geograficznego w punktach obserwacyjnych i wyjaśnij zależności między nimi. Wyróżnij jednostki krajobrazu na badanym terenie i zaznacz ich granice na przekroju.
4. Sporządź dodatkową (oprócz przekroju terenu) dokumentację (tj. fotografie, wykresy, tabele, itp.), pożyteczną w sporządzanym opracowaniu.

Kryteria oceny pracy

a) kompozycja posteru: logika i pomysłowość rozmieszczenia poszczególnych elementów, czytelność całości	10 pkt.
b) umiejętność analizy, syntezy i wyciągania wniosków	30 pkt.
c) wnikliwość i poprawność oceny zależności między komponentami środowiska oraz ewentualnego wpływu działalności człowieka na poszczególne elementy	20 pkt.
d) umiejętność wyznaczenia i prawidłowości wykonania przekroju krajobrazowego (dobór skali, umownych znaków kartograficznych), zakres i	20 pkt.

poprawność dokumentacji graficznej

e) formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, zestawienia źródeł, przypisy

Temat 2. Projekt jednodniowej wycieczki geograficznej (rowerowej lub pieszej)

1. Wyszukaj w Twoim regionie teren zróżnicowany pod względem stopnia przekształcenia środowiska (np. przekształcony harmonijnie, zdewastowany). Zaprojektuj trasę przemarszu lub przejazdu rowerem tak, aby przechodziła przez obszary o różnym stopniu przekształcenia. Wyznacz na trasie wycieczki miejsca obserwacji terenowych tak, by jak najlepiej ukazywały one zmienność badanych przekształceń. Sformułuj temat swojego posteru.
2. Wykonaj topograficzny szkic trasy. Do tego celu możesz wykorzystać podkład topograficzny i uzupełnić go lokalizacją punktów obserwacyjnych i opisywanych w pracy obiektów.
3. Zbadaj stopień przekształcenia komponentów środowiska geograficznego (rzeźby, gleby, wód, roślinności) w punktach obserwacyjnych na wybranej przez Ciebie trasie.
4. Sporządź dokumentację badań własnych (szkice, profile, przekroje, rysunki, fotografie lub wykresy zawierające wyniki pomiarów).
5. Wyjaśnij zróżnicowanie stopnia przekształcenia środowiska. Określ jego przyczyny i kierunek zachodzących zmian. Opracuj prognozę zmian.

Kryteria oceny pracy

a) kompozycja posteru: logika i pomysłowość rozmieszczenia poszczególnych elementów, czytelność całości	10 pkt.
b) trafność wyboru terenu i punktów obserwacji terenowych	20 pkt.
c) umiejętność analizy, syntezy i wyciągania wniosków	30 pkt.
d) umiejętność wyznaczenia i prawidłowość wykonania szkicu trasy (dobór skali, umownych znaków kartograficznych), zakres i poprawność dokumentacji graficznej	20 pkt.
e) formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, zestawienia źródeł, przypisy	20 pkt.

Temat 3. Miasto X jako węzeł transportowy

1. Wybierz nieduże miasto położone w Twoim regionie i liczące do 50 000 mieszkańców.
2. Na podstawie własnych obserwacji uzupełnionych o zgromadzoną literaturę, opisz jego rolę w zakresie transportu osobowego i towarowego.
3. Zilustruj pracę samodzielnie wykonanymi schematycznymi mapami sieci dróg wodnych, kolejowych i kołowych.
4. Oceń sprawność transportu w wybranym mieście, wskaż jego ewentualne niedomagania i towarzyszące mu zagrożenia środowiska.
5. Zaproponuj plan usprawnień i inwestycji transportowych w wybranym mieście.

Kryteria oceny pracy

a) zakres i poprawność charakterystyki	30 pkt.
b) umiejętność analizy problemów i formułowania wniosków	20 pkt.
c) zasadność i oryginalność propozycji zmian oraz możliwość ich realizacji	20 pkt.
d) zakres i poprawność dokumentacji graficznej	10 pkt.
e) formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, staranność wypracowania, zestawienie wykorzystanej literatury, przypisy	

Temat 4. Formy krajobrazu i obiekty ochrony przyrody nieożywionej wpływające na atrakcyjność turystyczną Twojego regionu.

1. Wybierz obszar o powierzchni do 4 km² położony w Twoim regionie. Określ położenie tego obszaru i scharakteryzuj środowisko przyrodnicze tego obszaru ze szczególnym uwzględnieniem budowy geologicznej i ukształtowania rzeźby terenu (Uwaga: w przypadku wyboru obiektów wodnych także ze szczególnym uwzględnieniem stosunków wodnych).
2. Sporządź dokumentację badań własnych obejmującą wybór obiektu/obiektów, szkice sytuacyjne - lokalizację, profile, przekroje, rysunki, fotografie obiektów przyrody nieożywionej i form krajobrazu. Uzupełnij je na podstawie zgromadzonej literatury.
3. Oceń możliwości podniesienia atrakcyjności i zwiększenia ruchu turystycznego na wybranym obszarze poprzez propozycje zagospodarowania i udostępnienia wybranych obiektów przyrody nieożywionej.
4. Oceń, jak zwiększenie ruchu turystycznego na wybranym przez Ciebie obszarze wpłynie na jego środowisko przyrodnicze i rozwój gospodarczy.

Kryteria oceny pracy

a) dobór terenu i sformułowanie tematu	10 pkt.
b) umiejętność zbierania i selekcji informacji, prowadzenia samodzielnych obserwacji terenowych i wyciągania wniosków	30 pkt.
c) oryginalność i racjonalność projektu podniesienia atrakcyjności turystycznej wybranego obszaru	20 pkt.
d) zakres i poprawność dokumentacji graficznej	20 pkt.
e) formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, staranność wypracowania, zestawienie wykorzystanej literatury, przypisy	

Temat 5. Ochrona brzegów morskich w związku z zagrożeniami wynikającymi z podnoszenia się poziomu morza (poster)

1. Scharakteryzuj przyczyny i podaj wielkości zarejestrowanych zmian położenia poziomu morza w ciągu ostatnich stu lat oraz ich możliwy scenariusz na kolejne (najbliższe) 100 lat.
2. Wymień i opisz rodzaje brzegów najbardziej zagrożonych w wyniku podnoszenia się poziomu morza.
3. Przedstaw i omów metody stosowane w ochronie brzegów morskich oraz scharakteryzuj skuteczność ich działania, w tym pozytywne i negatywne efekty z oddziaływaniem tym związane.
4. Przedstaw zagrożenia wynikające z faktu podnoszenia się poziomu morza dla wybranego rodzaju (lub odcinka) brzegu morskiego. Oceń ich skalę i zasięg przestrzenno-czasowy (przy założeniu różnych scenariuszy wielkości zmian położenia poziomu morza).
5. Przedstaw własną propozycję (sugestię) działań ochrony brzegu, które mogłyby zapobiec lub ograniczyć negatywny wpływ podnoszenia się poziomu morza na zagospodarowanie i wykorzystanie jego strefy brzegowej.

Kryteria oceny pracy

a) kompozycja posteru: logika i pomysłowość rozmieszczenia poszczególnych elementów, czytelność całości	20 pkt.
b) poprawność i kompletność analizy zjawiska podnoszenia się poziomu morza	20 pkt.
c) umiejętność syntezy, formułowania wniosków i propozycji rozwiązań	20 pkt.
d) poprawność i 'ilustratywność' dokumentacji graficznej	20 pkt.
e) formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, staranność wypracowania, zestawienie wykorzystanej literatury, przypisy	

Temat 5. Ochrona brzegów morskich w związku z zagrożeniami wynikającymi z podnoszenia się poziomu morza (opracowanie tekstowe)

1. Scharakteryzuj przyczyny i podaj wielkości zarejestrowanych zmian położenia poziomu morza w ciągu ostatnich stu lat oraz ich możliwy scenariusz na kolejne (najbliższe) 100 lat.

2. Wymień i opisz rodzaje brzegów najbardziej zagrożonych w wyniku podnoszenia się poziomu morza.
3. Przedstaw i omów metody stosowane w ochronie brzegów morskich oraz scharakteryzuj skuteczność ich działania, w tym pozytywne i negatywne efekty z oddziaływaniem tym związane.
4. Przedstaw zagrożenia wynikające z faktu podnoszenia się poziomu morza dla wybranego rodzaju (lub odcinka) brzegu morskiego. Oceń ich skalę i zasięg przestrzenno-czasowy (przy założeniu różnych scenariuszy wielkości zmian położenia poziomu morza).
5. Przedstaw własną propozycję (sugestię) działań ochrony brzegu, które mogłyby zapobiec lub ograniczyć negatywny wpływ podnoszenia się poziomu morza na zagospodarowanie i wykorzystanie jego strefy brzegowej.

Kryteria oceny pracy

a) prawidłowy dobór i opisanie przyczyn podnoszenia się poziomu morza oraz trafność oceny parametrycznej	20 pkt.
b) umiejętność dostrzegania uwarunkowań zagrożeń w zależności od położenia geograficznego, rodzaju brzegu i klimatu	20 pkt.
c) poprawność i kompletność omówionych metod ochrony brzegów i skuteczności ich oddziaływania	20 pkt.
d) umiejętność analizy, formułowania wniosków i propozycji rozwiązań	20 pkt.
e) formalna strona opracowania, poprawność językowa, umiejętność zestawienia źródeł, danych, czytelność części graficznej, przypisy itp.	20 pkt.

Wskazania do wykonania pracy I stopnia

- [Praca wykonywana w formie opisu tekstowego](#)
- [Praca wykonywana w formie posteru](#)
- [Nazwy na mapach](#)

Praca wykonywana w formie opisu tekstowego

Celem udoskonalenia formalnej strony prac olimpijskich oraz wprowadzenia pewnych ujednoczeń przygotowano poniższe informacje na podstawie wydawnictw Polskich Norm.

1. Objętość pracy nie może przekraczać 20 stron „czystego” tekstu (tzn. bez rysunków, fotografii, dołączonych map i innych załączników).
2. Strona tytułowa pracy powinna zawierać: numer olimpiady, tytuł pracy, numer tematu, imię i nazwisko autora, klasę i nazwę szkoły, do której uczęszcza, imię i nazwisko nauczyciela geografii/opiekuna pracy oraz pieczętkę szkoły.
3. Strona *Karta oceny pracy* (następna po stronie tytułowej). Zawiera *Kartę oceny pracy* wykonaną, wypełnioną i podpisaną wg wzoru (zobacz wzór).
4. Spis treści (plan pracy) można zamieścić po stronie tytułowej lub w zakończeniu pracy. Podtytuły (tytuły rozdziałów) oznaczamy albo systemem dziesiętnym cyframi arabskimi albo wg kolejności: cyfry rzymskie, arabskie, litery wielkie, małe. Po tytułach nie należy stawiać żadnych znaków przestankowych. Strony powinny być ponumerowane.
5. Wydruk, maszynopis lub rękopis pracy musi być czytelny, pisany jednostronnie, mieć format A4. Jedna strona powinna zawierać ok. 30 wierszy, z zachowaniem podwójnego odstępu między wierszami i po ok. 60 znaków drukarskich (łącznie z odstępami) w każdym wierszu. Margines lewy powinien mieć szer. 35 mm, górny i dolny po 25 mm. W celu lepszej czytelności i przejrzystości pracy każdą nową myśl (ale nie każde zdanie) rozpoczynamy wcięciem. W całej pracy przyjmujemy jednolity, ogólnie stosowany system skrótów.

Praca po przepisaniu powinna być jeszcze raz przeczytana w celu poprawienia błędów popełnionych przy przepisywaniu.

Praca musi być zszyta.

Zbędna jest introligatorska oprawa pracy. Rolę estetycznej okładki może spełniać karton, teczka lub skoroszyt. Zabronione jest foliowanie poszczególnych kartek lub umieszczanie ich w oddzielnych obwolutach.

6. Przypisy. W razie powoływania się w pracy na sformułowania innych autorów należy ująć cytaty w cudzysłów i opatrzyć je na końcu odsyłaczami w postaci cyfr arabskich, gwiazdek lub innych znaków. Na dole strony (pod linią oddzielającą tekst od przypisów) podać należy notkę bibliograficzną i stronę, na której znajduje się cytowany fragment tekstu. Przypisy można również umieszczać na oddzielnej stronie na końcu pracy. Przypis wskazujący wykorzystanie w pisanej pracy fragmentu istniejącej publikacji powinien mieć układ jak w poniższym przykładzie:

Flis J.: *Wstęp do geografii fizycznej*, Warszawa 1988, WSiP, s. 171.

Zapis taki stosujemy powołując się pierwszy raz na daną publikację. Powołując się na pracę już znajdującą się w przypisach i w bezpośrednim sąsiedztwie zapisujemy: *Tamże*, s.152.

7. Bibliografia. Wykorzystaną w pracy bibliografię zamieszczamy na końcu stosując porządek alfabetyczny nazwisk autorów wg ustalonych wzorów:
nazwisko, imię autora, tytuł publikacji, miejsce i rok wydania, wydawca, np.:
  1. Burzyński R.: *Wisła dziś - jutro*, Warszawa 1977, WSiP.
  2. *Geografia ekonomiczna Polski*, pod redakcją S.Berezowskiego, Warszawa 1975, PWE.
  3. Grzesiak N.: *Stan czystości rzek w Polsce*, *Wiad. Statyst.*, 1975, nr 4, s.38-40.
  4. Halicki B.: *Rzeźbiarze krajobrazu*, Warszawa 1957, WP.

8. W pracy zbiorowej stosujemy zapis:

Kortus B.: *Wpływ przemysłu na zmiany w środowisku geograficznym [w:] Problemy ochrony środowiska geograficznego*. Pod red. S. Berezowskiego i M. Bytnar-Suboczowej, Warszawa 1975, WSiP, s. 65

Dla artykułów w czasopiśmie stosujemy następującą formę zapisu:

D.Piasecki: *Doliny złożone rzek zachodniego Pomorza*. *Czasopismo Geograficzne*, 1976, s. 21.

Dla informacji zaczerpniętej z Internetu:

autor/właściciel cytowanej informacji tytuł/opis informacji (data aktualizacji) adres informacji właściciel strony

9. (UWAGA: jeżeli nie ma daty ostatniej aktualizacji pobieranej informacji - podać datę pobrania)

KG OGiON: XXIX Olimpiada Geograficzna i XII Olimpiada Nautologiczna. (VI 2002) www.ogin.edu.pl strona internetowa KG OGiON

10. Szata graficzna pracy winna być wykonana estetycznie i czytelnie, a wielkością dostosowana do formatu pracy. Jeśli załączony materiał graficzny przekracza format A4 należy przez złożenie dostosować go do wymaganych rozmiarów. Szkice, profile, plany, tabele, diagramy, wykresy należy właściwie rozmieścić, ponumerować i zaopatrzyć w podpisy. Numerację i tytuły materiałów ilustrowanych umieszczamy pod ilustracją. Jedynie przy tabelach numer i tytuł przyjęto umieszczać nad nią. Nagłówki kolumn w tabelach piszemy dużą literą. Jeśli praca zawiera fotografie, trwale wmontowujemy je do tekstu, zaopatrujemy w tytuły zgodnie z treścią i podajemy nazwisko wykonawcy.

Uwaga ogólna: mapy i inne rysunki wykonane za pomocą komputera mają taką samą wartość jak rysunki wykonane bezpośrednio na papierze (kalce technicznej).

Niedopuszczalne jest wykorzystywanie w pracach map i ilustracji wyciętych z innych publikacji.

Praca wykonywana w formie posteru

1. **Wielkość posteru nie może przekraczać arkusza A0 (841 mm × 1189 mm). Orientacja arkusza (pionowa, pozioma) jest dowolna.**
2. **Część tytułowa** posteru powinna zawierać: imię i nazwisko autora, tytuł posteru, numer olimpiady. Na odwrotnej stronie posteru należy umieścić te same dane, a oprócz nich informację na temat szkoły i klasy, do której uczęszcza autor posteru oraz imię i nazwisko nauczyciela geografii lub opiekuna pracy.

3. **Strona Karta oceny pracy** (wykonana, wypełniona i podpisana zgodnie ze wzorem) powinna być trwale przymocowana (przyklejona) do odwrotnej strony posteru (zobacz wzór).
4. **Treść posteru** powinna obejmować: część tytułową, krótkie wprowadzenie do tematu (cel i zakres badań), omówienie zastosowanych metod, prezentację uzyskanych wyników (tekst wraz z rycinami i tabelami) oraz wniosków (mogą być także w formie graficznej).
5. **Wydruk, maszynopis lub rękopis** posteru musi być czytelny, przejrzysty i estetyczny. Ważne jest zachowanie właściwych relacji pomiędzy tekstem (nie więcej niż 1000 słów) i komponentami pozatekstowymi (np. fotografiami, rysunkami, tabelami, wykresami itp.). Wielkość czcionki i jej rodzaj powinny wskazywać na rangę zagadnienia (tytuł, podtytuły, tekst, podpisy itd.) i jednocześnie umożliwiać swobodne zapoznanie się z tekstem z odległości 1,5-2,0 m (czcionka w tekście nie powinna być mniejsza niż 16 pkt.). W sposób szczególny powinien wyróżniać się tytuł posteru. Dłuższe fragmenty tekstu należy podzielić na akapity (tekst można też podzielić kilka części umieszczonych w różnych częściach posteru). W całej pracy należy stosować jednolity, ogólnie stosowany system skrótów.
6. **Przypisy.** W razie powoływania się na sformułowanie innego autora należy ująć cytaty w cudzysłowie i opatrzyć go na końcu w sposób jednoznaczny odsyłaczem w postaci cyfry arabskiej, gwiazdki lub innego znaku. Pod linią oddzielającą tekst od przypisów należy w każdym z takich odsyłaczy podać notkę bibliograficzną i stronę, na której znajduje się cytowany fragment tekstu - przypis wskazujący wykorzystanie w pisanej pracy fragmentu istniejącej publikacji powinien mieć układ identyczny jak w przykładach podanych we wskazówkach do innych tematów. Ze względu na formalne wymogi posteru liczbę cytowanych pozycji należy ograniczyć do 5-10.
7. **Szata graficzna** powinna być estetyczna i czytelna, a wielkością dostosowana do formatu pracy (np. przy wykorzystaniu techniki kserograficznej). Szkice, profile, plany, tabele, diagramy, wykresy należy właściwie rozmieścić, ponumerować i zaopatrzyć w podpisy. Numer i tytuł ilustracji umieszcza się pod nią - jedynie w przypadku tabeli numer i tytuł przyjęto umieszczać nad nią. Nagłówki kolumn w tabelach pisze się z dużej litery. Jeśli praca zawiera fotografie, to należy je trwale wmontować do tekstu, zaopatrzyć w tytuł (zgodnie z treścią) i podać nazwisko wykonawcy zdjęcia.
8. **Uwaga ogólna** mapy i inne rysunki wykonane przez Autora posteru mogą być sporządzone zarówno ręcznie, jak i z wykorzystaniem komputera - ocena rysunku nie zależy od rodzaju przyjętej techniki. **Niedopuszczalne jest natomiast umieszczanie w pracy map i rysunków wyciętych z atlasów i innych książek.** W przypadku umieszczania materiałów ilustracyjnych skopiowanych z innych źródeł konieczne jest powołanie się na nie (analogicznie jak w sytuacji korzystania z czyjegoś tekstu).
9. Poster może być przygotowany jako wydruk (reprodukcja) lub jako kompozycja elementów umieszczonych na arkuszu kartonu. W tym drugim przypadku wszystkie elementy posteru, które nie są bezpośrednio wykonane na arkuszu podkładowym (np. fotografie, rysunki), muszą być do niego trwale przymocowane (najlepiej przyklejone). Zbędne jest foliowanie posteru. Pracę należy zrolować i przesłać w sztywnym opakowaniu (np. rulonie wykonany z tektury).

***Uwaga:** jeśli zrolowanie posteru mogłoby spowodować odklejenie się dużych elementów kompozycji, a także w przypadku kłopotów z wysłaniem pocztą rulonu zawierającego poster, można rozciąć gotowy poster na kilka elementów i przesłać go w sztywnej teczce. W takiej sytuacji Autor powinien oznaczyć każdą z części posteru odpowiednim numerem i dołączyć narysowany przez siebie schemat wskazujący w jakim szyku poszczególne części powinny być złożone w całość. Można też po rozcięciu posteru złączyć poszczególne jego części taśmą klejącą na tylnej stronie, w sposób umożliwiający złożenie posteru do bardziej odpowiedniego do przesyłki formatu.*

Nazwy na mapach

- **Nazwy miast** należy umieszczać równoległe do dolnej ramki mapy, w odpowiedniej odległości od znaku - sygnatury miasta.
- **Nazwy obiektów powierzchniowych** (regionów fizycznogeograficznych, mórz, wysp, państw) należy umieścić w ten sposób aby wskazywały kształt opisywanej powierzchni, np. Appalachy. Jeżeli kształt obiektu to uzasadnia nazwa może być umieszczona równoległe do dolnej ramki mapy, np. Masyw Centralny. Nazwy złożone powinny być rozmieszczone współkształtnie, np. Wyżyna Sandomierska.
- **Nazwy rzek** umieszcza się równoległe do ich biegu, tak aby były dobrze czytelne.